

perpetua elementele culturii germane.

Această carte este de mare folos pentru noi toți, locuitori ai unei regiuni multietnice, oferind posibilitatea de a cunoaște o etnie cu care, zi de zi, intrăm în contact, sub formă de vecinătate, de prietenie, sau chiar de rudenie.

De aceea, o recomandăm, nu doar specialiștilor, ci tuturor celor care sunt dornici să cunoască modul de viață al șvabilor dunăreni de la colonizare până în zilele noastre. (Andrea Bertici)

2. Hans Gehl, *Wörterbuch der donauschwäbischen Baugewerbe*, (Dicționar pentru meseria de constructor la șvabii dunăreni), Stuttgart, Jan Thorbecke Verlag, 2000, 505 p. + 22 p. – terminologia meseriei de constructor;
3. Idem, *Wörterbuch der donauschwäbischen Bekleidungsgewerbe*, (Dicționar pentru meseria croitoriei la șvabii dunăreni), Jan Thorbecke Verlag, 1997;
4. Idem, *Wörterbuch der donauschwäbischen Landwirtschaft*, (Dicționar pentru agricultori la șvabii dunăreni), Stuttgart, Franz Steiner Verlag, 2003, 566 p. + 22 p.– terminologia meseriei de agricultor.

Specializat în domeniul dialectologiei și etnografiei, dr. Hans Gehl este un autor consacrat al dicționarilor privind terminologia meseriilor tradiționale ale șvabilor dunăreni. Cele trei volume se referă la meseriile de constructor, croitor, și agricultor, fiind publicate în anii 1997-2003, în cadrul Institutului Șvabilor Dunăreni din Tübingen. Fondat în anul 1987, Institutul se ocupă de cercetarea șvabilor dunăreni, specializându-se pe mai multe domenii: cercetarea istoriei și evoluției șvabilor dunăreni în localitățile colonizate, problema migrării, a integrării în noile comunități, precum și pe formarea dialectelor locale. Dr. Hans Gehl este coordonator al Secției de Dialectologie și Etnografie, a cărui obiectiv este cercetarea și prezentarea științifică a dialectului german în teritoriile colonizate, a terminologiei specifice diferitelor profesii (rurale și urbane) și al interferenței cu celelalte etnii din Europa de Est.

Sursa cercetării documentare o constituie interviurile cu persoane din localitățile teritoriilor colonizate (peste 1900 de interviuri sunt realizate, între anii 1987-1998, de către dr. Hans Gehl, iar 100, efectuate între anii 1958-1965, sunt preluate de la alte instituții: Institutul pentru limba germană din Mannheim, Catedra de germanistică din Budapesta, Institutul Johannes Künzig din Freiburg). Dicționarul este rezultatul prelucrării a circa 1000 de interviuri având cu tema centrală meseriile de croitor, constructor și agricultor.

Primele două dicționare, apărute în anii 1997 și 2000, se referă la limbajul utilizat de meșteșugarii șvabi în domeniile construcțiilor și croitoriei. Acestea cuprind termeni referitori la limbajul tehnic al meșterilor, la atelier, materiale de lucru și uneltele utilizate în procesul muncii etc. Limbajul tehnic utilizat de către meșteșugari cuprinde atât cuvinte din dialectul local, cât și din limbajul tehnic. Acest limbaj este influențat atât de dezvoltarea dialectului, datorită influențelor istorice, cât și de impactul popoarelor învecinate. Sosind din diverse locuri de baștină, cu diferite dialecte (francă, palatină, bavareză, alemană, șvabă, etc.), în decursul secolelor, acest limbaj a trecut prin schimbări, dezvoltându-se așa numite zone dialectale. Limbajul s-a uniformizat, prima dată, la nivelul localității, astfel încât limba de circulație s-a format din dialectul adus din locul de baștină, ori din amestecul a mai multor dialecte. În partea introductivă a dicționarilor sunt tratate specificitățile acestor dialecte, menționând zonele de răspândire a acestora.

Categoria meșteșugarilor s-a distins, în mai multe privințe, de categoria țăranilor: în localitățile unde numărul meșteșugarilor era mare, aceștia au avut bune contacte cu intelectualitatea și cu autoritățile satului, astfel încât, la petreceri sau la hramul bisericii, ei au ocupat locuri separate, neavând contacte cu țăranii, iar căsătoriile dintre cele două grupe sociale nu erau bine văzute. Diferențele se observau la îmbrăcăminte, tipul de construcție al gospodăriei și limbaj. În timp ce țăranii păstrau formele tradiționale de port și de organizare a gospodăriei, meșteșugarii se orientau spre modă. În secolele XVIII și XIX în administrația publică, școli, comerț s-a utilizat un limbaj austriac cu caracteristici bavareze. De aceea, limbajul specific al meșteșugarilor este alcătuit din limbajul specific tehnic, din elemente ale dialectului local și din elemente ale limbajului de circulație bavareză și austriacă.

Publicat în anul 2003, "Dicționarul agriculturii șvabilor dunăreni" cuprinde termeni referitori la lucrările agricole, organizarea gospodăriei țărănești, instrumentarul agricol și utilizarea lui, la plante, animale ș.a.m.d. Limbajul utilizat de țăranii, datorită pușinelor contacte cu exteriorul localității, este, în mai mare măsură, influențat de dialectul local decât în cazul limbajului utilizat de meșteșugari. Specific pentru agricultura șvăbescă a fost asolamentul trienal, iar în dezvoltarea gospodăriilor țărănești un mare rol l-au avut cultivarea cerealelor și creșterea animalelor.

Recomandăm aceste volume, în primul rând, specialiștilor din domeniul etnografiei și lingvisticii, care, datorită amplei culegeri de cuvinte referitoare la viața șvabilor dunăreni și la dialectele utilizate, poate fi un mare ajutor în cercetarea șvabilor, dar și în cercetarea relațiilor interetnice din zonele de colonizare. Fiecare termen conține varianta fonetică, referiri la dialect, explicația acestuia și trimiteri la cuvintele din dicționar cu conținuturi asemănătoare. Este de remarcat ilustrarea pe hartă a teritoriilor de colonizare și a localităților, iar explicația anumitelor termeni este însoțită de materiale grafice. (Andrea Bertici)